

HANDLEIDING UITGEBREID MODERATOREN

ONTDEK DE MAKER

VO 4 - 5 - 6

INLEIDING

In dit zaalprogramma gaan leerlingen kijken naar een compilatie van korte films waarin ze **het maakproces van films onderzoeken**.

Dit programma is ontwikkeld door Netwerk Filmeducatie, Eye Filmmuseum, Cinekid, IFFR, IDFA en NFF.

Informatie voor de moderator

Deze handleiding is bedoeld als ondersteuning bij het modereren van het zaalprogramma in een filmtheater of bioscoop. Je kunt de bijbehorende kant-en-klare Powerpoint gebruiken, of er een eigen versie van maken.

De vertoning van de slides kan als ppt, pdf (via een laptop) of als DCP (via de filmprojector). Dit is de beknopte versie; er is ook een uitgebreide handleiding beschikbaar.

Doelen van dit zaalprogramma

- Leerling beleeft en maakt kennis met verschillende soorten film.

Films in dit programma

[De puberale puber-aal](#) (Eli Idsart, 3 min, animatie)

[Mama's as](#) (Caspar Commijs, 19 min, fictie)

[Kraaiennest](#) (Flynn von Kleist, 13 min, fictie)

[De man die achter de horizon keek](#) (Martijn Blekendaal, 26 min, documentaire)

Totale duur compilatie: 61 minuten

Totale duur programma: 75 minuten

In deze handleiding wordt bij elke film een korte samenvatting gegeven. Deze schuingedrukte tekst is ter informatie voor de moderator en hoeft niet voorgelezen te worden.

TIPS VAN COLLEGA'S

We verzamelden de beste voorbereidings- en gesprekstips van theaters uit het hele land om een zo soepel en betekenisvol mogelijk filmbezoek te organiseren voor scholen.

PRAKTISCHE TIPS

Maak een draaiboek

Mail vooraf altijd de afspraken of een draaiboek naar de school. Denk aan dag, datum, tijd, zaal, maar ook; welke film gaan ze kijken? Is er een randprogramma? Hoe lang duurt het? Is er lesmateriaal of een les die ze ter voorbereiding moeten doen? Dit overzicht kunnen ze makkelijk doorsturen naar collega's.

Denk aan extra's

Bedenk of er extra benodigheden nodig zijn: bv. een microfoon, een laptop-aansluiting, genoeg ruimte voor leerlingen in een rolstoel of stoelverhogers voor jonge leerlingen.

Test techniek

Test samen met je collega van filmtechniek niet alleen de films, maar ook het switchen tussen films en presentatie (al dan niet tussen filmprojector en laptop).

Wat spreek je af met leraren?

(vooraf per mail of voor aanvang op locatie doorlopen)

- Geef leraren **een duidelijke rol**: ga verspreid zitten in de zaal, help orde houden en doe vooral mee bij vragen en opdrachten!
- Maak vooraf met de leraar afspraken over **jassen/tassen** en over **toiletbezoek** tijdens de voorstelling. Het is vaak handig jassen/tassen onder de eigen stoel op te bergen.
- **Controleer** samen met een leraar de **zaal** zodra deze leeg is: is het netjes en zijn er geen telefoons, sleutels of handschoenen blijven liggen?
- Vraag achteraf naar de eerste indruk van leraren (en leerlingen): vonden ze het leuk? Een paar dagen later kun je ook een kort (!) vragenlijstje sturen voor **feedback**.

“Een leraar kent de pappenheimers in de klas, dus het is enorm fijn als ze zich tactisch opstellen in de filmzaal.”

Wat spreek je af met leerlingen?

De regels op school, in het klaslokaal, zijn een handig uitgangspunt

- **Als je iets wilt vragen of zeggen, steek je je vinger op**
- **Jassen/tassen: zie afspraak met leraar**
- **Toiletbezoek: zie afspraak met leraar**
- **Telefoons uit / stil / weggestopt**
- **Niet eten/drinken**
- **Geen voeten op de stoel en laat de zaal schoon achter.**

“Herkenbaar: de eeuwige vraag of er geen popcorn gegeten mag worden...”

GESPREKTIPS

Manage verwachtingen

Vertel waarom ze hier zijn en hoe het programma eruit ziet. Bij jonge leerlingen is het soms goed aan te kondigen dat het licht gedimd gaat worden, oudere leerlingen willen graag weten hoelang de films duren.

Zorg dat je publiek hoorbaar is

Herhaal wat in de zaal gezegd wordt, vat samen, of gebruik een publieksmicrofoon om iets hoorbaar te maken voor de rest van het publiek. Het allerbest werkt een zgn. catchbox: een schuimrubberen 'dubbelsteenmicrofoon' die leerlingen rond kunnen gooien.

Vraag door

Waarom vind je dat?

Wissel vraagtypes af

Wissel vragen aan de hele zaal (*hand omhoog als..*) af met individuele vragen (*wie kan wat zeggen over..?*). Zo blijven leerlingen betrokken.

Geef gespreid de beurt

Geef niet alleen de voorste rij of de fanatiekste leerlingen de beurt. Speur ook de achterste rijen af, of geef de beurt aan leerlingen die hun hand niet zo hoog opsteken. Een beurt geven aan een niet-oplettende leerling is natuurlijk ook een beproefde techniek in het onderwijs.

Anticipeer

Luister echt naar wat leerlingen te zeggen hebben en reageer daarop.

“Enthousiasme is aanstekelijk, dat moet je als moderator dus uitstralen. Ook leraren die zelf actief meedoen in de zaal zijn top, dat waarderen leerlingen.”

Activeer de kijkhouding

Door een gerichte kijkopdracht mee te geven activeer je leerlingen.

Stimuleer beweging

Hebben leerlingen moeite met stil zitten? Ook in de zaal kun je actief zijn. Denk bv aan een quiz met staan-zitten of hand omhoog-omlaag. Of doe een klassikale stretchoefening van lichaamsdelen als een soort bioscoopyoga (oren om de film te horen, benen om te laten bungelen, rits je mond dicht, helpt je ogen opensperren..)

Sluit het programma af

De afsluiting van het zaalprogramma is – net als een les op school afronden - belangrijk. Herhaal bijvoorbeeld nog even het leerdoel; waarom waren ze hier ook alweer? En bedank voor de aandacht en inbreng van leerlingen.

“Ik leer weer van leerlingen door ze te vragen naar hun favoriete films, of wat te vertellen over populaire YouTubers of games, want ook tussen film en games is een mooie brug te slaan.”

INTRODUCTIE (10 minuten)

- **Welkom! (slide 1)**

Welkom in <naam theater> , Ik ben <naam>

Vraag: Wie is hier al eens eerder geweest? (vingers)

Vraag: Wie kan vertellen waar we zijn en wat we gaan doen? (vingers)

Vraag de leerlingen om een vinger op te steken voor het antwoord.

- **Regels (slide 1)**

Neem de regels kort door met de leerlingen. (zie pag. 2)

- **Overzicht van de films (slide 1)**

Wij gaan kijken naar 4 verschillende korte films, 1 documentaire, 2 speelfilms en 1 animatie.

De films zijn gemaakt door makers die allemaal in een andere fase van hun ontwikkeling zitten. Het gaat van scholier tot professional! Alle makers zijn zoekende naar de beste manier om hun verhaal te vertellen, maar sommige zijn hier al meer geoefend in. Wat zouden wij de makers als feedback meegeven? Laten we gaan kijken!

Veel kijkplezier! (slide 1)

DE PUBERALE PUBER-AAL (10 minuten)

Informatie voor de moderator: *De puberale puber-aal is een korte animatie over een puberale puber-aal die twijfelt tussen meezwemmen met zijn vader-aal of het advies volgen van zijn vriend de garnaal. De animatie duurt 3 minuten en is volledig gerijmd op het woord aal.*

Voorafgaand aan de film

- We starten met een korte film van 3 minuten. Deze film is gemaakt door een jongen van 16 jaar, Eli Idsart. Eli deed mee aan een wedstrijd van de kunstbende met deze film. De kunstbende is een platform voor iedereen tot 18 jaar die graag iets creatiefs doet. Ze organiseren workshops, masterclasses en een wedstrijd in verschillende kunstdisciplines. Bekijk het filmpje. Denk je dat Eli de wedstrijd heeft gewonnen?

Start de film De puberale puber-aal!

Na de film

Bespreek de onderstaande vragen:

- Wat vind je het meest opvallend aan de film?
Bv. dat alles gerijmd is.
- Wat is de boodschap van de film?
Niet te veel luisteren naar je ouders! Trek je eigen plan.
Vervolg vraag: Hadden de leerlingen deze boodschap meegekregen? Hoezo wel of hoezo niet?
- Deze film heeft de wedstrijd gewonnen! In het juryrapport stond onder andere: *Het is origineel, authentiek, mooi vormgegeven en een mooi afgerond verhaal: een absolute winnaar!* Zijn jullie het met de jury eens?
- Deze filmmaker zit nu op de filmacademie, maar toen hij het filmpje maakte zat hij nog op de middelbare school. Hij kan nog veel leren over filmmaken. Wat zou jij hem voor advies meegeven in zijn filmcarrière?

MAMA'S AS

Informatie voor de moderator: *Mama's As is een komisch-dramatische roadmovie waarbij stiefvader en zoon tot elkaar worden veroordeeld op een reis om het enige wat hen verbindt, hun moeder/partner, te eren.*

Voorafgaand aan de film:

Deze film is een afstudeerfilm van studenten van de HKU, De Hogeschool voor de Kunsten in Utrecht. Zij begonnen het maakproces van de film met het volgende idee:

'De film wordt een komisch drama in de structuur van een roadmovie. We hebben gekozen om hier een roadmovie van te maken en de karakters met elkaar op een reis te sturen. [...] Door de karakters tot elkaar te veroordelen binnen een locatie waar ze letterlijk niet om elkaar heen kunnen (de auto) hopen we naast het conflict te kunnen vergroten, ook humor in de film te brengen. Deze twee totaal verschillende karakters die botsen binnen deze veel te kleine ruimte kan voor een hoop komedie zorgen.'

Bespreek vervolgens:

Welke film verwacht je op basis van deze quote?

Vertel kort: Tijdens het maakproces liepen de makers tegen een aantal problemen* aan, waardoor ze de film moesten omgooien. Kan jij achterhalen wat ze hebben aangepast?

* Ter informatie voor de moderator: de auto ging kapot tijdens draaidag 2, waardoor de roadmovie niet door kon gaan.

Start de film Mama's as!

Na de film:

- Geef je reactie op de film in 1 woord!
- Voor de film vertelde ik dat de makers tegen een aantal problemen waren aangelopen tijdens het maakproces. Is iemand opgevallen wat er is veranderd? Wat is een verschil tussen de quote in het begin en deze film?
De film werd geen roadmovie vanwege de kapotte auto.
- Bespreek het maakproces aan de hand van de volgende stelling:
Stelling: als het eindresultaat van je film niet wordt zoals je had gepland, is de film mislukt.

Wat vinden de leerlingen?

Laat leerlingen staan die het ermee eens zijn en vraag hen om argumenten. Waarom vinden ze dit?

Laten we kijken wat de filmmakers hierover zeggen.

KRAAIENNEST

Informatie voor de moderator: *Het is even feest, wanneer Joey en Ricardo weer bij hun biologische moeder mogen komen wonen. Maar het is de vraag of dat ook zo blijft als tijdens het bowlen de spanningen toenemen.*

Voorafgaand aan de film:

We hebben net twee films gezien van beginnende makers. Nu gaan we kijken naar een film gemaakt door een professionele filmmaker, maar ook deze film heeft een bijzonder maakproces!

De maker, Flynn von Kleist, leerde een jongen, Yfendo kennen toen hij 12 was. Von Kleist maakte een korte fictiefilm, Kraaiennest, over en met Yfendo (Yfendo speelt zichzelf). Deze korte fictiefilm was een voorstudie voor de fictiefilm I don't wanna dance.

Bespreek: Wat is een voorstudie?

Antwoord: een voorstudie is een korte, onderzoekende film die wordt gemaakt voor de definitieve uitvoering.

Vervolg vraag: waarom zou een maker eerst een voorstudie maken?

mogelijke antwoorden:

- *testen of je acteurs goed het verhaal kunnen vertellen*
- *kijken of het verhaal goed overkomt*
- *kijken of het publiek enthousiast is*
- *om een producent te zoeken*
- *omdat je nog niet genoeg geld hebt voor een speelfilm*

Flynn koos voor het maken van een voorstudie om te onderzoeken of Yfendo goed een rol kon spelen in een film over zijn eigen leven.

Wij kijken nu de film Kraaiennest en let op: vind jij dat Yfendo zijn rol goed speelt?

Start de film Kraaiennest!

Na de film

- Wat is je opgevallen tijdens het kijken naar de film?
- Vind je de voorstudie geslaagd? Zou jij op basis van deze voorstudie akkoord geven op de hele film? Leg uit waarom wel of waarom niet.

Vervolg vraag: Voor Flynn was deze voorstudie vooral belangrijk om te zien of Yfendo zichzelf goed kon spelen in de film. Zou jij als maker Yfendo goed genoeg vinden voor een grote speelfilm?

De maker vond Yfendo goed genoeg, dus kwam er een vervolg: een grote speelfilm I don't wanna dance!

DE MAN DIE ACHTER DE HORIZON KEEK

Informatie voor de moderator: *Speels gemonteerde documentaire die de verdwijning op zee onderzoekt van conceptueel kunstenaar Bas Jan Ader - een man die veel meer achterliet dan enkel een mysterie.*

Voorafgaand aan de film:

We hebben nu 3 fictiefilms gezien en kennismaat met het maakproces van deze films. In deze films was de maker altijd sturend. Hoe zit dat bij een documentaire. Mag je als maker bijvoorbeeld situaties verzinnen of in scène zetten?

Ik noem twee stellingen over een documentaire. Ga staan als je het er niet mee eens bent:

- Als documentairemaker film je dingen die echt zijn gebeurd.
- Je mag als documentairemaker niet ingrijpen in een situatie omdat het dan niet meer 'feitelijk' is.

Wij gaan nu kijken naar een documentaire over een kunstenaar die verdwijnt op zee. De documentairemaker heeft in deze documentaire een bijzondere rol. Let maar op!

Start de film De man die achter de horizon keek.

Na de film:

- Overleg in tweetallen en probeer met elkaar de boodschap van de film samen te vatten in 1 zin. Geef de leerlingen twee minuten de tijd en haal daarna resultaten op.
- Wat was de rol van de maker in deze film?
Hij geeft zijn eigen perspectief via de voice-over.
- Is deze documentaire wel 'feitelijk'? Of worden we beïnvloed door de maker?
De combinatie van de voice-over en bestaand beeld, maakt dat deze documentaire niet de standaard neutrale registratie van de werkelijkheid is. Het verhaal is wel op feiten gebaseerd, maar de maker geeft hierop zijn eigen kijk. De documentaire is dus subjectief.

Voorafgaand aan de film besprak ik met jullie twee stellingen:

- Als documentairemaker film je dingen die echt zijn gebeurd.
- Je mag als documentairemaker niet ingrijpen in een situatie omdat het dan niet meer 'echt' is.

Vraag: Zijn jullie naar aanleiding van deze documentaire daar anders over gaan denken?

AFRONDEN

In de film: De man die naar de horizon keek doet de maker een inzicht op: *'Dat je kunt mislukken, maar dat het gaat om het proces, niet om het resultaat, en in het proces is mislukken niet erg.'*

Is deze quote ook herkenbaar bij de andere films? Hoe verliep het maakproces van die films?

We hebben films bekeken die allemaal in een andere fase van makerschap zijn gemaakt en verschillende maakprocessen hebben doorlopen. Welke film sprong er voor jou uit en waarom?

Ik wil jullie hartelijk bedanken voor jullie aandacht.

Colofon

[Netwerk Filmeducatie \(2022\)](#)

De educatieprogramma's in de Korte Film Poule zijn tot stand gekomen in samenwerking met: [Eye filmmuseum](#), [Cinekid](#), [NFF](#) (Nederlands Filmfestival), [IFFR](#) (International Film Festival Rotterdam) en [IDFA](#) (International Documentary Festival Amsterdam).

Vragen of opmerkingen? netwerkfilmeducatie@eyefilm.nl